

5. Arora, C. M. (1994). Measuring bullying with the life in School checklist. *Pastoral Care in Education*, 12, 11-15.
6. Besag, V. E. (1989). *Bullies and Victims in Schools*. Milton Keynes: Open University Press
7. Lane, D. A. (2001). *School-bullying*. St. Petersburg: Peter.

## **JURNALISTIKANI O'RGANISHNI MAKTAB DAVRIDAN BOSHLASH**

**Halimjonova Ruhshona Abduzohid qizi**

*Farg'ona viloyati O'zbekiston tumani 22- umumta'lim maktabi 11-B sinf  
o'quvchisi*

**Annotatsiya:** *Jurnalistika – bu axborot olish, tahlil qilish, taqdim etish va ommaviy ravishda tarqatish jarayonidir. Maktabda jurnalistika sohasini o'rganishni boshlash yoshlarning fikrlash va kommunikatsiya ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Bu maqolada jurnalistikani maktabda o'rganishning afzalliklari, uning o'quvchilarni qiziqtirishi va ularning jamiyatdagi roli haqida so'z yuritiladi. Maktabda jurnalistika fanlarini o'rgatish, yoshlarni ijtimoiy mas'uliyatga, haqiqatni izlashga va axborotni aniq va ishonchli taqdim etishga undaydi.*

**Kalit so'zlar:** *Jurnalistika, maktab, o'quvchilar, kommunikatsiya, axborot, tahlil, ijtimoiy mas'uliyat, jurnalist etikasi, yangiliklar, kreativ fikrlash*

Jurnalistika – bu nafaqat axborot yig'ish, balki uni haqiqatga mos ravishda tahlil qilish va taqdim etish jarayonidir. Jurnalistlar ijtimoiy muammolarni yoritib, jamiyatni xabardor qilishda muhim rol o'ynaydi. Shuning uchun, jurnalistika sohasini o'rganishni maktab davridan boshlash zarur.

Bugungi kunda, media muhitining tez o'zgarishi va ommaviy axborot vositalarining ahamiyati ortib borishi bilan, yosh avlodni bu sohada tayyorlash muhim ahamiyat kasb etadi. Maktabda jurnalistika darslarini o'rgatish o'quvchilarga nafaqat kommunikatsiya ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi, balki ular ijtimoiy mas'uliyatni ham tushunishga o'rgatadi.

Maktabda jurnalistika fanlarini o'rgatish orqali o'quvchilar axborot va yangiliklarni tahlil qilishni, ularni adolatli va haqqoniy taqdim etishni o'rganishadi. Bu, o'z navbatida, ularning fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi va ular o'z davrida sodir bo'layotgan voqealarni chuqur tushunishadi. Shuningdek,

jurnalistika o'quvchilarni turli ijtimoiy va siyosiy masalalarda mulohaza yuritishga, savodxonlikni oshirishga va tanqidiy fikrlashga undaydi.

Yosh jurnalistlarni tayyorlashda muhim rol o'ynaydigan boshqa jihat esa, o'quvchilarga jurnalist etikasini o'rgatishdir. Axborot tarqatishda haqiqatni saqlash, manipulyatsiyadan saqlanish, ma'lumotlarning manbasini tekshirish kabi prinsiplarga rioya qilish ular uchun asosiy qadriyat bo'lishi kerak. Bu o'quvchilarga nafaqat jurnalistika, balki umumiy axborot etikasining asoslarini tushunishga yordam beradi.

Maktabda jurnalistika fanlari o'qitilishi, shuningdek, o'quvchilarda kreativ fikrlashni va ijodiy yondashuvni rivojlantiradi. Jurnalistikani o'rganish o'quvchilarga o'z fikrlarini aniq va ravon ifodalashni, turli tarmoqlar va ommaviy axborot vositalarida yangiliklar yaratishni o'rgatadi.

Jurnalistikani o'rganishni maktab davridan boshlash o'quvchilarga o'z fikrlarini erkin va aniq ifodalash, haqiqatni izlash va axborotni to'g'ri taqdim etish ko'nikmalarini oshirishga yordam beradi. Bunday yondashuv yoshlarning jamiyatga faol va mas'uliyatli fuqarolar sifatida tayyorlanishiga imkon yaratadi.

Jurnalistika jamiyatning axborot oqimlarini boshqarishda va ijtimoiy jarayonlarga ta'sir ko'rsatishda ajralmas rol o'ynaydi. Bu soha faqat axborot tarqatish bilan cheklanmaydi, balki jamiyatda yuz berayotgan o'zgarishlar, muammolar va yangiliklar haqida xabardor bo'lishni ta'minlaydi. Jurnalistikaning ahamiyati, ayniqsa, demokratik jamiyatlarda, unda ommaviy axborot vositalarining erkinligi va mustaqilligi muhim ahamiyatga ega bo'lganida, yanada kuchayadi. Jurnalistika jamiyatning axborot oqimlarini boshqarishda va ijtimoiy jarayonlarga ta'sir ko'rsatishda ajralmas rol o'ynaydi. Bu soha faqat axborot tarqatish bilan cheklanmaydi, balki jamiyatda yuz berayotgan o'zgarishlar, muammolar va yangiliklar haqida xabardor bo'lishni ta'minlaydi. Jurnalistikaning ahamiyati, ayniqsa, demokratik jamiyatlarda, unda ommaviy axborot vositalarining erkinligi va mustaqilligi muhim ahamiyatga ega bo'lganida, yanada kuchayadi.

**Axborot tarqatish va tahlil:** Jurnalistika jamiyatni xabardor qilish va ma'lumotlarni to'g'ri tahlil qilib, axborotni aniq va ishonchli tarzda taqdim etish orqali ijtimoiy o'zgarishlarga yordam beradi. Ommaviy axborot vositalari, xususan televideniye, internet va gazetalarda e'lon qilingan yangiliklar jamiyatda jiddiy munozaralarga sabab bo'lib, odamlarni jamiyatdagi voqealar haqida fikr yuritishga undaydi. Jurnalistika, shuningdek, insonlar o'rtasida axborot almashish va muloqot qilish imkonini yaratadi.

**Siyosiy va ijtimoiy ta'sir:** Jurnalistika siyosat va ijtimoiy hayotga katta ta'sir ko'rsatadi. Ommaviy axborot vositalari orqali jamiyatdagi siyosiy, iqtisodiy va

ijtimoiy masalalar yuzasidan xabardor bo'lamiz. Yangiliklar va tahliliy maqolalar fuqarolarga siyosiy qarorlar, qonunchilik yangiliklari, iqtisodiy o'zgarishlar va ijtimoiy muammolar haqida ma'lumot beradi. Jurnalistlar jamiyatdagi muammolarni yoritishda va ularni hal qilishga yordam berishda faol ishtirok etadilar. Masalan, korruptsiya, ta'lim tizimidagi kamchiliklar yoki ekologik muammolarni yoritish orqali jurnalistlar bu masalalarga diqqatni jalb qilishga yordam beradi.

**Jurnalist etikasi va mas'uliyat:** Jurnalistikaning jamiyatdagi ahamiyatini to'liq tushunish uchun uning etik mas'uliyatini ham inobatga olish zarur. Jurnalistlar faqat axborotni tarqatibgina qolmay, balki jamiyatdagi axborotning haqqoniyligi, xolisligi va manbalarni to'g'ri tekshirishda mas'uldirlar. Ularning ishlari nafaqat axborot almashinuvi, balki ijtimoiy ongni shakllantirishga ham ta'sir qiladi. Jurnalistika etikasiga rioya qilish, asosan, haqiqatni izlash va manipulyatsiyalardan saqlanishni anglatadi. Shuningdek, jurnalistlar jamiyatni turli masalalar bo'yicha yangiliklar bilan ta'minlashda muhim rol o'ynaydilar, lekin bu yangiliklar jamiyatda adolatsizlik yoki salbiy ta'sir ko'rsatmasligi kerak.

### **САВОБ ИШ**

**(кичик ҳикоя)**

**Дилнура Абдувахобова**

*Андижон вилояти, Булоқбоши туманидаги 31-умумтаълим мактабининг  
9-синф ўқувчиси*

Олим ўн икки ёшда. Уларнинг каттагина ҳовлиси тўла узумзор. Бобоси Озодбек ота узумларга ўзи қараб, парвариш қилади. Ҳар йили кеч кузда узумларни бозорга чиқаришади, даромади ҳам катта бўлади. Олим мактаб дарсларидан бўш вақтларида бобосига ёрдамлашиб, анча-мунча узум парваришлаш ҳадисини олган. Одатга кўра, кеч кузда совуқ урмаслиги учун ўралиб, кўмиладиган, эрта баҳордан сўкичокларга ёйиладиган узумларнинг ҳосилини ёзда кўраверинг! Вақтида хомтоғи олинади, суғорилади, кўшимча шохлари қирқилади. Узумларнинг Ризамат ота, шивирғони, даройи, кетмон сопи, келин бармоқ сингари аталадиган навлари бор. Буларни бозорда харидорлар бир зумда талашиб олишади, чунки ҳар бирининг мазаси ўзига хос, бозор суйди. Қишлоқда деярли барча ҳовлиларда узум етиштирилади. Ҳатто, кўчаларни ёзда узум ишкомлари безайди. Ток шунчалик кўп экиладики, энди қишлоқ миришкорлари узумларни қайроқи